

Trade+
at Kyiv
School
of Economics

Обмежувальний ефект захисних заходів ЄС на сталеву продукцію для України

Ольга Ніколаєва, Центр аналітики зовнішньої торгівлі Trade+
при Київській школі економіки

Історія питання

Експорт сталевих продуктів до ЄС завжди був предметом пильної уваги та об'єктом обмежувальних заходів з метою захисту європейських виробників¹. Проте торговельна війна між США та Китаєм призвела до ще більшого ускладнення регулювання. Через обмежений доступ до ринку США, Китай почав нарощувати експорт сталі до ЄС. Щоб захистити місцевих виробників, з лютого 2019 року до середини 2021 року Європейський Союз запровадив мита у розмірі 25% на сталь, що постачають інші країни понад квоту. Квоти формуються на базі історичного імпорту сталі до ЄС. Загалом квоти були введені для 26 груп товарів. Для України початково квоти були введені для 12 з них. Ще для двох груп товарів – гарячекатаного плоского прокату та труб для газопроводів – Україна входила до групи «інші країни»².

У жовтні 2019 року ЄС переглянув квоти, зменшивши їх щорічне зростання з 5% до 3%. Крім того, до України перестали застосовуватися³ квоти на гарячекатаний плоский прокат⁴ та залізничні матеріали. Таким чином, залишились квоти для 11 груп товарів, визначених саме для України, а також діє квота «інших країн» щодо труб для газопроводів.

Квоти, актуальні на початок 2020 року, а також попередні квоти наведені у Таблиці 1. Як видно, перегляд квот не був суттєвим, проте зменшення зростання до 3% може стати вагомим бар'єром для нарощення експорту в європейські країни, особливо, якщо квоти залишаться і в майбутньому. На даний момент квоти введені до середини 2021 року. Втім варто зауважити, що дана політика залежить від розвитку подій у торговельній війні між США та Китаєм, що також створює невизначеність щодо майбутнього цих обмежень.

¹ Наприклад, з жовтня 2016 року в ЄС були запроваджені антидемпінгові мита на імпорту сталі гарячого прокату з Бразилії, Ірану, Росії та України. Для України це 60,5 євро за тону. Антидемпінгові мита діють і для безшовних труб. Зокрема, для ВАТ «Дніпропетровський трубний завод» – 12,3%; Заводи компанії «Інтерлайн» – 8,1%; усі інші компанії – 25,7%. Ці заходи продовжують діяти і зараз в рамках введених квот. Антидемпінгове мито призначиться у разі сплати захисного мита 25%. Більше за посиланням <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=082485da-0071-490a-9ec0-a5e520b3ca02&title=CHinniAntidempingovi-KompensatsiiniTaZakhisniZakhodiSchodoUkrainskoiProduktsii>

² Така квота є спільною для країн, що входять в цю категорію (на відміну від квот, визначених для окремих країн) і розподіляється за принципом "перший прийшов – перший обслуговується"

³ Параграф 120 Commission Implementing Regulation (EU) 2019/1590 від 26.09.2019

⁴ Проте продовжують діяти антидемпінгові мита

Таблиця 1. Квоти на імпорт сталевих продукції з України до ЄС для виробів зі сталі

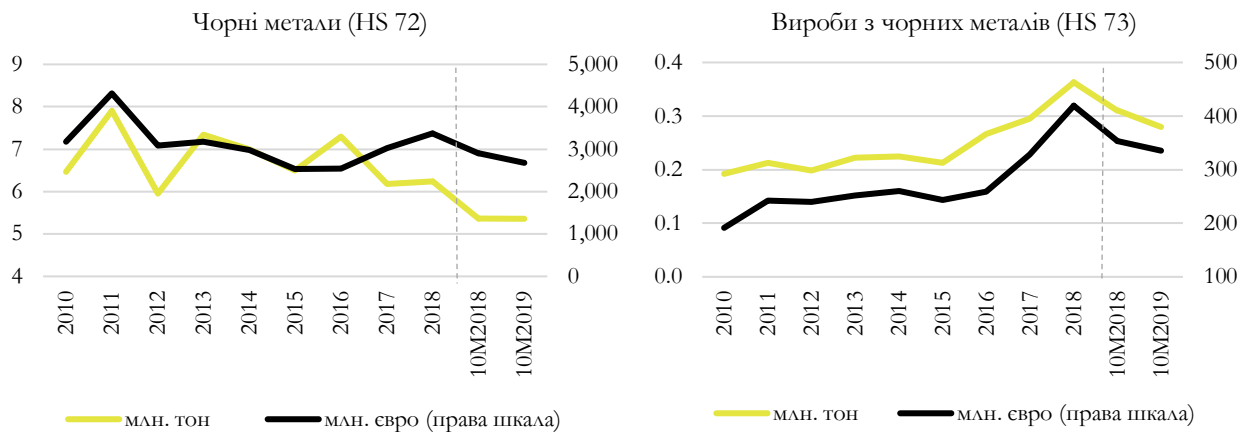
Група	Назва	Квоти з жовтня 2019, чинні			Квоти з лютого 2019, діяти до жовтня 2019		
		Квота з 2/02/19 по 30/06/19	Квота з 1/07/19 по 30/06/20	Квота з 1/07/20 по 30/06/21	Квота з 2/02/19 по 30/06/19	Квота з 1/07/19 по 30/06/20	Квота з 1/07/20 по 30/06/21
2	Холоднокатаний плоский прокат	102 326	258 184	265 929	102 326	263 197	276 357
7	Товстий листовий прокат	339 678	857 061	882 772	339 678	873 703	917 388
13	Прутки	62 535	157 785	162 518	62 535	160 848	168 891
14	Нержавіюча арматура та легкі секції	5 734	14 467	14 901	5 734	14 747	15 485
16	Катанка з нелегованої та легованої сталі	149 009	375 973	387 252	149 009	383 273	402 437
17	Кутики та спеціальні профілі	42 915	108 282	111 530	42 915	108 282	111 530
21	Профільні секції	25 241	63 686	65 597	25 241	64 923	68 169
22	Безшовні нержавіючі труби	5 225	13 183	13 579	5 225	13 939	14 111
24	Інші безшовні труби	36 780	92 801	95 585	36 780	94 603	99 333
27	Нелеговані та інші леговані холодним способом бруски	15 969	40 292	41 501	15 969	41 075	43 128
28	Нелегований дріт	26 755	67 507	69 532	26 755	68 818	72 259

Джерело: Commission Implementing Regulation (EU) 2019/1590 від 26.09.2019, Commission Implementing Regulation (EU) 2019/159 від 31.01.2019

Вплив захисних заходів на експорт сталеві продукції

У 2018 році на країни ЄС припадало 38% загального експорту української сталеві продукції (за даними UN Comtrade) вартістю 4,2 млрд. дол. В грошовому виразі експорт стабільно зростає з 2016 року. Втім в 2019 році ситуація змінилась (Рисунок 1).

Рисунок 1. Імпорт сталеві продукції ЄС з України

Джерело: Eurostat

Для того, щоб визначити, чи стали квоти додатковим обмеженням українського експорту до ЄС 1) ми проаналізували динаміку торгівлі у 2019 році, 2) порівняли річні квоти з фактичним імпортом до ЄС сталеві продукції з України за 2018 рік, коли квоти по країнах ще не діяли, а також 3) проаналізували статистику використання квот у 2019 році.

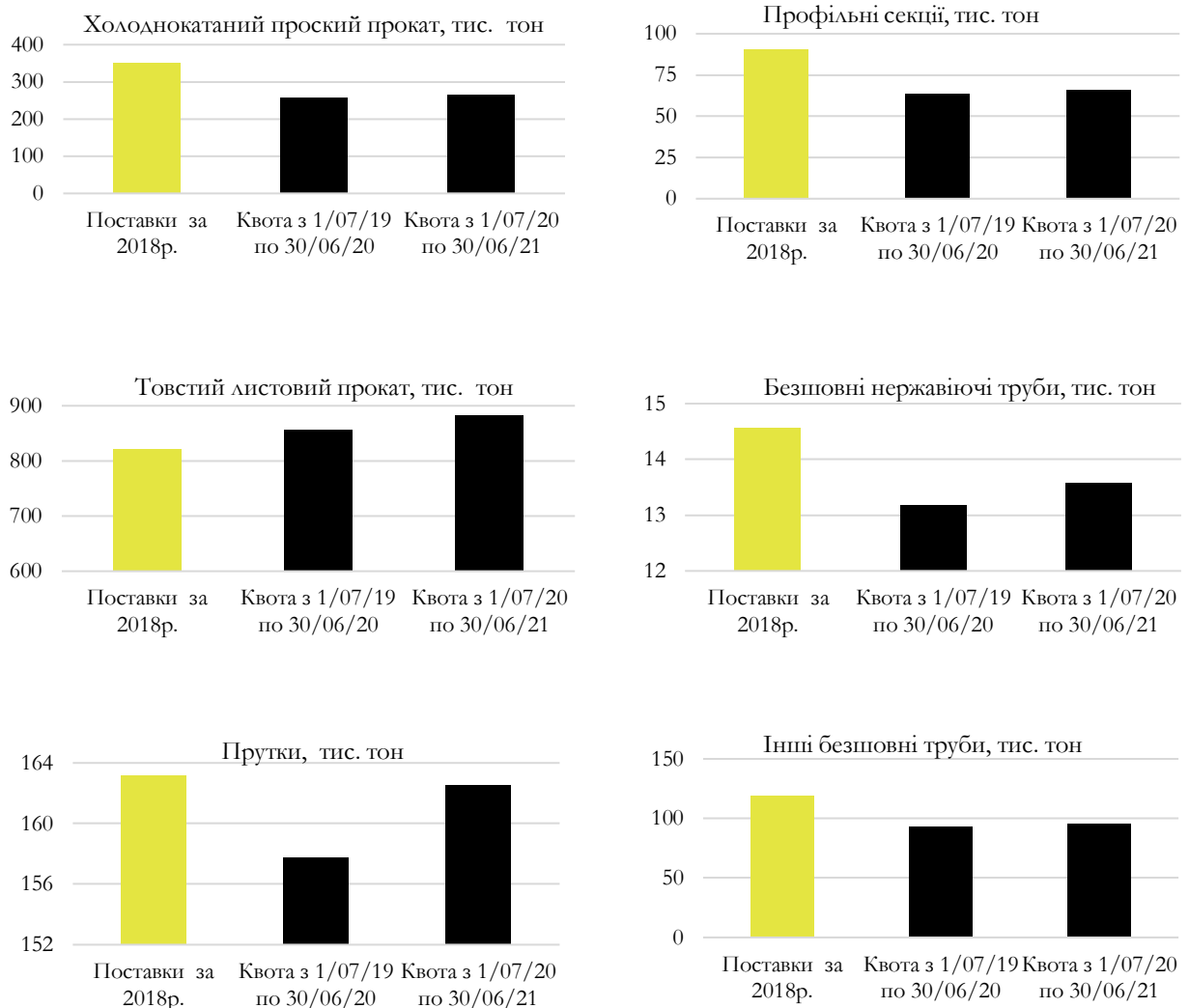
За 10 місяців 2019 року, імпорт до ЄС української сталеві продукції знизився на 245,6 млн дол, або на 8,2% до відповідного періоду попереднього року. За групами, імпорт яких обмежений квотами, імпорт знизився на 115,8 млн дол. Тобто зниження відбулось як за групами, обмеженими квотами, так і не обмеженими ними. Більшою мірою таке падіння пояснюється зниженням ціни на тлі надмірних світових потужностей та невпевністю світової економічної ситуації.

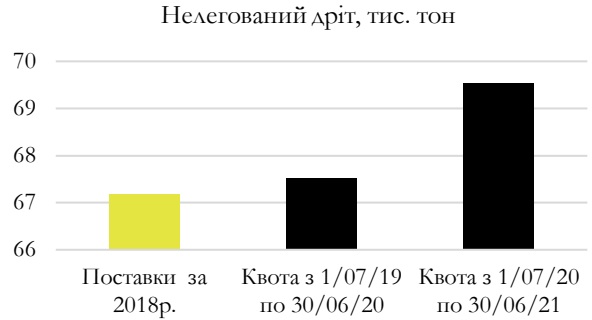
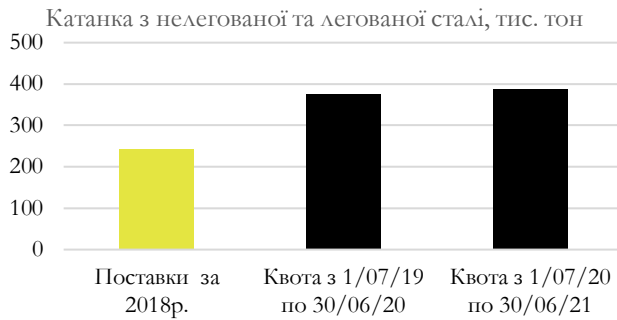
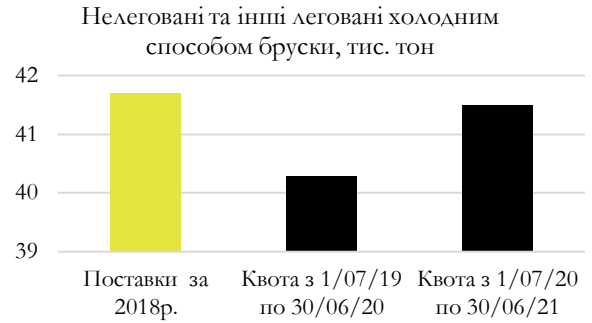
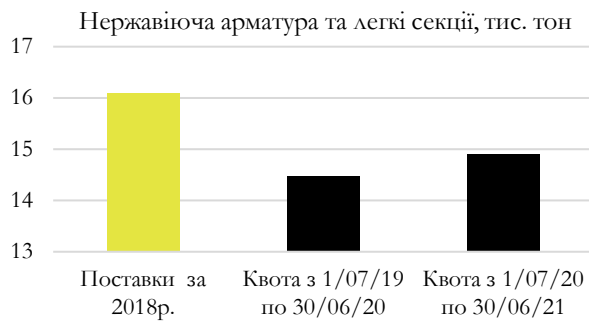
Втім, якщо розглянути фізичні обсяги експортованої продукції, то стає помітно, що ефект для категорій, обмежених квотами, є більшим (падіння експорту на 6% проти 0,6% загального падіння експорту сталі з України в ЄС за 10 місяців 2019 року).

Рисунок 2 порівнює чинні на початок 2020 року квоти з фактичним імпортом до ЄС з України за 2018 рік. Якщо імпорт за 2018 рік перевищує квоту з 1/07/2019 до 30/06/2020, то такі квоти вважаються обмежувальними. Згідно з цим визначенням, квоти обмежують експорт таких категорій:

- холоднокатаний плоский прокат
- прутки
- нержавіюча арматура та легкі секції
- профільні секції
- безшовні нержавіючі труби
- інші безшовні труби
- нелеговані, або леговані іншим холодним способом бруски.

Рисунок 2. Імпорт до ЄС з України у 2018р. та квоти на імпорт сталеві продукції

Джерело: Eurostat, Commission Implementing Regulation (EU) 2019/1590 від 26.09.2019

Проте чи дійсно для всіх цих товарів квоти є обмежувальними, можна оцінити за допомогою аналізу даних використання квот, які надає Єврокомісія⁵. Результати представлені у Таблиці 2.

Як за перший період дії квот з лютого по червень 2019 року, так і за використанням квот в другому періоді – з середини 2019 до середини 2020 – квоти є постійним обмеженням для труб та нелегованого дроту. Для інших категорій, квоти обмежували експорт протягом одного періоду. Так, для холоднокатаного плоского прокату квота була обмеженням у першому періоді, адже лише 86% заявок було схвалено, натомість у другому періоді такої тенденції поки немає. Натомість, для прутків і профільних секцій квоти не були обмеженням у першому періоді, проте вже в другій половині 2019 року річна квота вже є вичерпаною значною мірою (залишок складає лише 10% та 24% відповідно).

⁵ https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/quota_consultation.jsp?Lang=en

Таблиця 2. Використання Україною квот на імпорт сталевих продукції до ЄС для виробів зі сталі

Група	Назва Групи	Квота з 2/02/19 по 30/06/19	Залишок на кінець періоду	Квота з 1/07/19 по 30/06/20	Залишок на кінець 2019 року (половина періоду)
2	Холоднокатаний плоский прокат	102 326	0%	258 184	57%
7	Товстий листовий прокат	339 678	6%	857 061	53%
13	Прутки	62 535	1%	157 785	10%
14	Нержавіюча арматура та легкі секції	5 734	0%	14 467	60%
16	Катанка з нелегованої та легованої сталі	149 009	21%	375 973	82%
17	Кутики та спеціальні профілі	42 915	3%	108 282	66%
21	Профільні секції	25 241	1%	63 686	24%
22	Безшовні нержавіючі труби	5 225	0%	13 183	39%
24	Інші безшовні труби	36 780	0%	92 801	48%
27	Нелеговані та інші леговані холодним способом бруски	15 969	23%	40 292	64%
28	Нелегований дріт	26 755	0%	67 507	44%

Джерело: European Commission, Tariff quota consultation

Висновки і рекомендації

На початок 2020 року квоти для України були запроваджені для 11 груп сталевих продукцій з 26. За 6-ма з них, квоти є обмеженням для експорту. Це зокрема:

- холоднокатаний плоский прокат
- прутки
- профільні секції
- безшовні нержавіючі труби
- інші безшовні труби
- нелегований дрiт.

Очікується, що перегляд зростання квот з 5% до 3% ще більше погіршить ситуацію в майбутньому. Крім того, закріплення квот за видами продукції на основі історичного експорту не дозволяє виробникам ефективно адаптуватися до ринкових умов і є додатковим обмеженням.

Зменшення імпорту сталевих продукцій з України до ЄС склало 245,6 млн дол. за 10 місяців 2019 року. Хоча падіння характерне як для категорій, обмежених квотами так і не обмежених ними, зменшення все ж більш суттєве саме для обмежених категорій. Загалом, можна сказати, що ефект захисних заходів є комплексним і посилюється тим, що введення обмежень країнами перетворюється на ланцюгову реакцію. Це призводить до підвищення конкуренції в умовах надмірних виробничих потужностей, зниження цін, непевності світової економічної ситуації в майбутньому та ризиків втрати ринків через введення нових обмежувальних заходів.

Відповідно, уряду України ми рекомендуємо проведення переговорів з ЄС щодо перегляду квот, які є обмежувальними для української сталевих продукцій. А також проведення переговорів з країнами, які можуть бути альтернативними ринками, наприклад, з США щодо заміни мита на сталеву продукцію у 25% на квоту для України. З жовтня країни Перської затоки почали розслідування щодо імпорту сталі, що також може призвести до імпортних обмежень. Відповідно, варто докласти зусиль, щоб попередити негативний вплив на українських виробників сталі.